

از الگو تا عمل: تاثیر الگوهای اخلاقی بر رفتار حرفه ای پرستاران

شیوا خالق پرست^۱، امیرمحمد شرفی^۲، سارا ادیمی^۳، سعیده مظلوم زاده^{۴*}

۱. دانشیار مرکز تحقیقات پرستاری قلب و عروق، انیستیتو قلب و عروق شهید رجایی، تهران، ایران.
sh_khaleghparast@yahoo.com
۲. پزشک مرکز تحقیقات اکوکاردیوگرافی، انیستیتو قلب و عروق شهید رجایی، تهران، ایران.
ammsh.78@gmail.com
۳. استادیار مرکز تحقیقات اپیدمیولوژی قلب و عروق، انیستیتو قلب و عروق شهید رجایی، تهران، ایران.
sara_adimi@yahoo.com
۴. * نویسنده مسئول: استاد مرکز تحقیقات پرستاری قلب و عروق، انیستیتو قلب و عروق شهید رجایی، تهران، ایران.
saeidehmazloomzadeh@gmail.com

چکیده

مقدمه: اخلاق حرفه‌ای از الزامات جدایی‌ناپذیر حرفه پرستاری است که بر اعتماد بیمار، ایمنی و کیفیت مراقبت تأثیر مستقیم دارد. الگوگیری اخلاقی، که در آن مدرسان و مدیران با بروز رفتارهای مطلوب اخلاقی نقش الگو را ایفا می‌کنند، می‌تواند شکاف میان آموزش نظری و عملکرد حرفه‌ای را کاهش دهد. نبود الگوهای اخلاقی در محیط‌های بالینی، به‌عنوان یکی از عوامل اصلی بروز رفتارهای غیرحرفه‌ای در میان پرستاران و دانشجویان شناسایی شده است. همچنین، رهبری اخلاق‌مدار می‌تواند منجر به ترویج فرهنگ مسئولیت‌پذیری و پاسخ‌گویی افراد شود. از آنجا که مشاهده، الگوگیری و راهنمایی مربیان تا حد زیادی در شکل‌گیری فضای اخلاقی حرفه پرستاری تأثیرگذار است، شناسایی اثرات الگوهای اخلاقی بر حرفه‌گرایی امری ضروری به نظر می‌رسد. بر این اساس، مقاله مروری حاضر با هدف بررسی تأثیر الگوهای اخلاقی بر رفتارهای حرفه‌ای پرستاران انجام شد.

روش‌ها: در این مرور روایی، جهت یافتن متون علمی مرتبط به زبان‌های فارسی و انگلیسی، پایگاه‌های بین‌المللی و ملی از جمله PubMed، Scopus، Web of Science، SID و Magiran با استفاده از ترکیب کلیدواژه‌های «اخلاق پرستاری»، «الگوی اخلاقی»، «رفتار حرفه‌ای»، «رهبری اخلاقی» و «حرفه‌گرایی» جستجو گردید. هیچگونه محدودیت زمانی برای جستجو در نظر گرفته نشد. پس از غربالگری عنوان و چکیده مقالات، مطالعات واجد شرایط انتخاب و تحلیل شدند. مطالعاتی که بر رهبری اخلاقی و فضای اخلاقی در محیط‌های بالینی پرستاری تمرکز داشتند، در این مرور گنجانده شدند. داده‌های استخراج‌شده به روش مبتنی بر مضامین، ترکیب و تحلیل شده تا اثرات الگوهای اخلاقی در ارتقای آگاهی اخلاقی و حرفه‌گرایی در میان پرستاران و دانشجویان پرستاری شناسایی گردد. این مرور بر هر دو بعد آموزشی و مدیریتی الگوگیری اخلاقی و پیامدهای آن برای ارتقای حرفه‌گرایی در پرستاری تأکید دارد.

یافته‌ها: بررسی متون نشان داد که حضور الگوهای اخلاقی در محیط‌های آموزشی و بالینی تأثیر قابل‌توجهی در تقویت اخلاق حرفه‌ای در میان پرستاران دارد. دانشجویانی که در معرض الگوهای اخلاقی قرار داشتند، توانایی بیشتری در تمایز رفتارهای حرفه‌ای از غیرحرفه‌ای داشته و متعاقباً، رفتارهای غیرحرفه‌ای کمتری بروز داده و عملکرد اخلاقی بهتری از خود نشان دادند. در مقابل، محیط‌هایی که فاقد الگوهای اخلاقی بودند، با پدیده‌هایی همچون «غفلت آگاهانه»، «فضای غیرهمدلانه» و «آموزش ناکارآمد» همراه

بودند که منجر به گسترش رفتارهای غیرحرفه‌ای می‌شد. نتایج همچنین نشان داد که وجود رهبران اخلاق‌مدار در سطح سازمانی موجب ایجاد فضای اخلاقی مثبت، کاهش رفتارهای غیرحرفه‌ای و افزایش رضایت شغلی، و نیز گسترش اعتماد و شجاعت اخلاقی در میان پرستاران می‌گردد. افزون بر این، رهبری اخلاقی مدیران پرستاری، به‌ویژه سرپرستاران، با توانمندسازی روان‌شناختی و افزایش تعهد سازمانی پرستاران همراه می‌باشد. در مقابل، محیط‌های فاقد الگوهای اخلاقی با بی‌تفاوتی، ضعف ارتباطی و عادی‌سازی رفتارهای غیراخلاقی همراه بودند. رهبرانی که صداقت و عدالت را در رفتار خود مدنظر قرار می‌دادند، موجب کاهش تنش‌های اخلاقی و تمایل به ترک خدمت شده و در عین حال اعتماد و یکپارچگی حرفه‌ای را در تیم خود تقویت می‌کردند. این یافته‌ها در مجموع تأیید می‌کنند که الگوگیری اخلاقی - چه از سوی مربیان آموزشی و چه مدیران بالینی - ارزش‌های اخلاقی را به استانداردهای حرفه‌ای قابل مشاهده تبدیل می‌سازد.

نتیجه‌گیری: الگوهای اخلاقی می‌توانند به‌عنوان میانجی‌های کلیدی در تبدیل اخلاق حرفه‌ای به عملکرد حرفه‌ای ایفای نقش کنند. یافته‌های این مرور نشان می‌دهد که الگوهای اخلاقی در سطوح آموزشی و سازمانی موجب کاهش بروز رفتارهای غیرحرفه‌ای در میان پرستاران می‌شوند. با مورد توجه قرار دادن "آموزش رفتار حرفه‌ای و اخلاقی در بالین بیمار و نمایش مستمر یکپارچگی اخلاقی، می‌توان ارزش‌های اخلاقی را از مبانی نظری به رفتار حرفه‌ای پایدار تبدیل نمود. فلذا، جهت دستیابی به محیط حرفه‌ای پایدار و اخلاق‌مدار، افزودن "الگوگیری اخلاقی از همکاران و مدیران بالادست" در برنامه‌های درسی پرستاری و چارچوب‌های رهبری سازمانی توصیه می‌گردد.

کلیدواژه: اخلاق پرستاری، الگوی اخلاقی، رفتار حرفه‌ای، حرفه‌گرایی

From Model to Practice: The Impact of Ethical Models on Nurses' Professional Behavior

Shiva Khaleghparast¹, Amirmohammad Sharafi², Sara Adimi³, Saeideh Mazloomzadeh^{4*}

1. Associate Professor. Cardiovascular Nursing Research Center, Rajaie Cardiovascular Institute, Tehran, Iran. sh_khaleghparast@yahoo.com
2. MD. Echocardiography Research Center, Rajaie Cardiovascular Institute, Tehran, Iran. ammsh.78@gmail.com
3. Assistant Professor. Cardiovascular Epidemiology Research Center, Rajaie Cardiovascular Institute, Tehran, Iran. sara_adimi@yahoo.com
4. *Corresponding Author: Professor. Cardiovascular Nursing Research Center, Rajaie Cardiovascular Institute, Tehran, Iran. saeidehmazloomzadeh@gmail.com

Abstract

Introduction: Professional ethics is an inseparable requirement of the nursing profession, affecting patient trust, safety, and the quality of care. Ethical role modeling, which involves instructors and leaders exhibiting desirable moral behavior, has the potential to bridge the gap between theoretical instruction and professional performance. The absence of ethical role models in clinical settings has been identified as a major contributor to professional misconduct among nurses and students. Furthermore, ethical leadership is associated with promoting a culture of responsibility and accountability. Since observation, imitation, and mentorship largely shape the ethical climate of nursing, it makes identifying the impact of ethical models on professionalism essential. Therefore, this narrative review was intended to investigate the influence of ethical role modeling and leadership on nurses' professional behaviors.

Methods: In this narrative review, to obtain relevant English and Persian studies international and national databases, including PubMed, Scopus, Web of Science, SID, and Magiran, were searched using different combinations of the keywords “nursing ethics”, “ethical role model”, “professional behavior”, “ethical leadership”, and “professionalism”. We did not limit our search to a specific time frame. After screening the titles and abstracts, the eligible articles were analyzed. Studies focusing on leadership ethics and the ethical climate in clinical nursing were included. Extracted data were synthesized thematically to identify shared patterns regarding the role of ethical models in promoting ethical awareness and professionalism among nurses and nursing students. This review emphasizes both the educational and managerial dimensions of ethical role modeling and its implications for nursing professionalism.

Findings: The reviewed literature demonstrated that ethical models in both educational and clinical settings have a substantial impact on reinforcing professional ethics among nurses. Students who were exposed to ethical models demonstrated an enhanced ability to distinguish professional from unprofessional conduct, subsequently leading to exhibiting less unprofessional behavior and a better moral performance. Conversely, environments lacking ethical models led to “conscious omission,” “unsympathetic atmosphere,” and “ineffective training,” causing widespread professional misconduct. Our review also showed that the presence of ethically oriented leaders at the organizational level can create a positive ethical climate, reduce professional misconduct, and increase job satisfaction, trust, and moral courage. Ethical leadership of nursing managers, especially head nurses, was also correlated with psychological empowerment and increased organizational commitment among nurses. In contrast, environments devoid of ethical role models were linked to indifference, communication barriers, and the normalization of unethical behaviors. Leaders who were able to demonstrate honesty, fairness, and compassion reduced moral distress and turnover while strengthening trust and professional integrity within their team. These findings collectively confirm that modeling ethical behavior—whether by educators in training or managers in practice—translates ethical values into observable professional standards.

Conclusion: Ethical models can serve as crucial mediators in the conversion of professional ethics into professional practice. Our findings suggest that both educational and organizational role models improve professional behaviors and decrease misconduct among nurses. By prioritizing bedside mentorship, reflective practice, and continuous demonstration of moral integrity, we can transition moral values from theoretical understanding to established professional behavior. To build a sustainable professional environment, we recommend implementation of ethical role modeling in nursing curricula and organizational leadership frameworks.

Keywords: nursing ethics, ethical role model, professional behavior, professionalism.

References

- 1- Liu X, He F, Tian T, Guo F, Zhang J, Zhong Y. Ethical leadership and nurses' job performance: the mediating role of self-compassion. *Front Public Health*. 2025 Jan 8;12:1535065. doi: 10.3389/fpubh.2024.1535065. PMID: 39845674; PMCID: PMC11750769.
- 2- El-Gazar HE, Zoromba MA. Ethical Leadership, Flourishing, and Extra-Role Behavior Among Nurses. *SAGE Open Nurs*. 2021 Dec 9;7:23779608211062669. doi: 10.1177/23779608211062669. PMID: 35155773; PMCID: PMC8832327.
- 3- Kim S, Jeong SH, Seo MH. Nurses' ethical leadership and related outcome variables: Systematic review and meta-analysis. *J Nurs Manag*. 2022 Oct;30(7):2308-2323. doi: 10.1111/jonm.13726. Epub 2022 Jul 27. PMID: 35761760.
- 4- Borhani F, Alhani F, Mohammadi E, Abbaszadeh A. Professional Ethical Competence in nursing: the role of nursing instructors. *J Med Ethics Hist Med*. 2010 Jul 8;3:3. PMID: 23908738; PMCID: PMC3714123.
- 5- Meng, J., Guo, X. The relationship between ethical leadership, moral sensitivity, and moral courage among head nurses. *BMC Nurs* 24, 538 (2025). <https://doi.org/10.1186/s12912-025-03170-1>
- 6- Hosseini S H, Tayebi Z, Poormoosa Poostin Saraee Y. Nursing students' perception of nurses' professional misconduct: A descriptive qualitative study. *JMED* 2024; 17 (53) :34-44 URL: <http://edujournal.zums.ac.ir/article-1-1711-en.html>
- 7- Kaabomeir N, Mosavi M, mosavi S, naami A. Assessing relationship between intra organizational factors that affect on nurses' professional ethics behaviors. *Quarterly Journal of Nursing Management*. 2018; 7 (1): 9-17. URL: <http://ijnv.ir/article-1-536-fa.html>
- 8- Jandaghian-Bidgoli M, Shaterian N, Amirian A, Abdi F. The Impact of Ethical Leadership on the Nursing Profession in Iran: A Systematic Review. *J Nurs Midwifery Sci*. 2023;10(4):e139352. <https://doi.org/10.5812/jnms-139352>.